

розвитку, наявність якого при вчиненні злочинів дозволяє ретельно планувати таку суспільно небезпечну діяльність, і тривалий час залишати її невикритою правоохоронними органами. **Другий** — **досить високий в загальному плані соціальний статус** цілого ряду суб'єктів злочинів у сфері господарювання, у зв'язку з чим подібна злочинність у західних країнах часто зветься *білокомірцевою* [6, 13].

Закордонними дослідниками зверталася увага на велику схожість злочинців у *білих коміцях* з особами, які не скоїли ніяких злочинів. У порівнянні з іншими, такі злочинці значно менше разів були захоплені на місці вчинення злочинів, рідше арештувалися, проти них висувалося менше обвинувачень, вони рідше потрапляли у в'язницю, а строки їх ув'язнення були значно менш тривалими, ніж у злочинців інших категорій. Такі злочинці були старшими за віком ніж інші, серед них було більше жінок, вони частіше були пов'язані родинними зв'язками та мали більше дітей. У порівнянні з іншими злочинцями білокомірці значно рідше вчинювали злочинів та взагалі були менш схильні до вчинення правопорушень, менше вживали алкогольних напоїв, і набагато менше — наркотиків [7, 20 — 21].

Із суб'єктів господарських злочинів, в залежності від обов'язкових і додаткових якостей (котрі мають бути властиві такій особі: за місцем такої особи в структурі об'єкта, її прав і обов'язків, котрі покладені на неї правовими приписами, науковцями виділяється три основних категорії:

- будь-яка особа, що підлягає кримінальній відповідальності, яка порушує або не виконує певні господарські обов'язки;
- спеціальні суб'єкти;
- спеціально-конкретні суб'єкти [6, 12].

Будь-яка особа, що підлягає кримінальній відповідальності, яка порушує або не виконує певні господарські обов'язки за своїм юридичним змістом є загальним суб'єктом злочину, і тому окремої кримінально-правової характеристики не потребує. В свою чергу, спеціальних (спеціально-конкретних суб'єктів злочину) за юридичним змістом їх додаткових ознак можливо розподілити на три підгрупи:

- службові особи;
- громадяни, якіне оформили статус юридичної особи;
- інші особи у сфері господарської діяльності з ознаками спеціального суб'єкта.

Відповідно до наведених видів спеціальних суб'єктів у господарських злочинах прямо описаними у диспозиціях статей є наступні категорії:

— *службова особа* (ч. 3 ст. 206, ч. 1 ст. 210, ч. 2 ст. 211); службова особа підприємства, установи, організації незалежно від форми власності, особа, яка здійснює господарську діяльність без створення юридичної особи (ч. 1 ст. 207, ч. 1 ст. 208); службова особа суб'єкта господарської діяльності (ст. 220, ст. 221, ч. 1 ст. 222, ч. 1 ст. 223, ч. 2 ст. 223); службова особа підприємства, установи організації, особа, що займається підприємницькою діяльністю без оформлення статусу юридичної особи чи будь-яка інша особа, яка зобов'язана сплачувати податки, збори, інші обов'язкові платежі, що входять в систему оподаткування (ст. 212); службова особа органу державної влади, органу місцевого самоврядування, органу адміністративно-господарського управління і контролю, підприємства, установи, організації (ст. 230);

— громадянин України, *особа, яка здійснює підприємницьку діяльність без оформлення юридичної особи* (ч. 1 ст. 208, ч. 1 ст. 223, ч. 2 ст. 223); громадянин — засновник або власник суб'єкта господарської діяльності, громадянин — суб'єкт підприємницької діяльності (ст. 218, ст. 220, ст. 221); громадянин підприємець або засновник чи власник суб'єкта господарської діяльності (ч. 1 ст. 222);

— *особа, якій комерційна таємниця стала відома у зв'язку з професійною або службовою діяльністю* (ст. 232); особа, яка не є власником документів (ч. 1 ст. 234).

У складах господарських злочинів, де спеціального суб'єкта прямо не визначе-

